

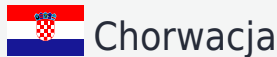
[Strona Główna](#) > ... > [Roszczenia Pieniężne](#) > [Niewypłacalność/upadłość](#) > Croatia

Niewypłacalność/upadłość

Autor treści:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Wobec jakiego podmiotu można wszcząć postępowanie upadłościowe?

O ile przepisy prawa nie stanowią inaczej, postępowanie przedupadłościowe (*predstečajni postupak*) i postępowanie upadłościowe (*stečajni postupak*) można wszcząć zarówno wobec osób prawnych, jak i wobec majątku dłużnika będącego osobą fizyczną. Zgodnie z ustawą o upadłości (*Stečajni zakon* – Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji – *Narodne Novine*, NN – nr 71/15, 104/17, 36/22 i 27/24) dłużnikiem będącym osobą fizyczną (*dužnik pojedinac*) jest osoba fizyczna podlegająca opodatkowaniu podatkiem dochodowym od działalności prowadzonej na własny rachunek zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym (*Zakon o porezu na dohodak*) lub osoba fizyczna podlegająca opodatkowaniu podatkiem od osób prawnych zgodnie z przepisami ustawy o podatku od osób prawnych (*Zakon o porezu na dobit*).

2 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było wszcząć postępowanie upadłościowe?

a) Postępowanie przedupadłościowe można wszcząć, jeżeli sąd stwierdzi istnienie ryzyka niewypłacalności dłużnika, tj. jeżeli powód wykaże z wystarczającą pewnością, że dłużnik nie będzie w stanie wywiązać się ze swoich obecnych zobowiązań w terminie ich wymagalności.

Ryzyko niewypłacalności uznaje się za istniejące w chwili składania wniosku, jeżeli okoliczności uzasadniające uznanie dłużnika za trwale niewypłacalnego jeszcze nie zaistniały i jeżeli:

- zgodnie z informacjami przechowywanymi w rejestrze kolejności zaspokajania zobowiązań pieniężnych prowadzonym przez Agencję Finansową (*Financijska agencija*) dłużnik posiada jedno niezaspokojone zobowiązanie lub większą liczbę niezaspokojonych zobowiązań, w przypadku których istniała uzasadniona podstawa do dochodzenia ich zaspokojenia i które powinny być zostać ściągnięte – bez konieczności uzyskania zgody dłużnika – z dowolnego z jego rachunków bankowych lub
- dłużnik spóźnia się o ponad 30 dni z wypłatą wynagrodzenia należnego pracownikom na mocy umowy o pracę, regulaminu zakładu pracy, układu zbiorowego lub zgodnie z przepisami szczególnymi lub innym aktem regulującym zobowiązania pracodawców względem pracowników lub
- dłużnik nie zapłacił składek i podatków z tytułu wynagrodzenia, o którym mowa w poprzednim akapicie, w terminie 30 dni od dnia, w którym był zobowiązany wypłacić pracownikom należne wynagrodzenie.

b) Postępowanie upadłościowe można wszcząć z chwilą ustalenia przez sąd istnienia powodu upadłości, tj. niewypłacalności lub nadmiernego zadłużenia.

Dłużnik może również sam zasugerować wszczęcie postępowania upadłościowego, jeżeli jest w stanie wykazać z wystarczającą pewnością, że nie będzie w stanie wywiązać się z wcześniej istniejących zobowiązań w terminie ich wymagalności (ryzyko niewypłacalności).

Ryzyko niewypłacalności jako podstawa upadłości podlega przepisom dotyczącym ryzyka niewypłacalności jako podstawy do wszczęcia postępowania przedupadłościowego.

Do niewypłacalności dochodzi w przypadku, gdy dłużnik jest trwale niezdolny do terminowego regulowania swoich zobowiązań płatniczych. Fakt, że dłużnik uregulował lub może być w stanie w całości lub częściowo uregulować roszczenia niektórych wierzycieli nie oznacza, że jest on wypłacalny.

Dłużnika uznaje się za niewypłacalnego w następujących przypadkach:

- jeżeli – zgodnie z informacjami przechowywanymi w rejestrze kolejności zaspokajania zobowiązań pieniężnych prowadzonym przez Agencję Finansową – posiada on jedno niezaspokojone zobowiązanie lub większą liczbę niezaspokojonych zobowiązań, które są wymagalne od ponad 60 dni, w przypadku których istnieje uzasadniona podstawa do dochodzenia ich zaspokojenia i które powinny być zostać ściągnięte – bez konieczności uzyskania zgody dłużnika – z dowolnego z jego rachunków bankowych;
- jeżeli nie wypłacił swoim pracownikom trzech kolejnych pensji na mocy umowy o pracę, regulaminu zakładu pracy, układu zbiorowego lub zgodnie z przepisami szczególnymi lub innym aktem regulującym kwestie dotyczące zobowiązań pracodawców względem pracowników.

Nadmierne zadłużenie występuje, gdy majątek dłużnika będącego osobą prawną jest mniejszy niż jego istniejące zobowiązania.

3 Jakie aktywa należą do masy upadłości? W jaki sposób rozporządza się aktywami, które zostały nabyte przez dłużnika lub zostały na niego przeniesione w toku postępowania upadłościowego?

Masa upadłości obejmuje cały majątek dłużnika w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, jak również majątek nabyty przez niego w trakcie postępowania upadłościowego. Z masy upadłości pokrywa się koszty postępowania upadłościowego i zaspokaja wierzytelności wierzycieli dłużnika, jak również wierzytelności, których zaspokojenie zostało zabezpieczone określonymi prawami obciążającymi majątek dłużnika.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego czynności mające na celu swobodne rozporządzanie składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości podejmowane przez osoby wcześniej upoważnione do reprezentowania dłużnika na mocy prawa lub przez dłużnika będącego osobą fizyczną nie wywołują skutków prawnych, z wyjątkiem czynności mających na celu rozporządzenie tymi składnikami majątku w sposób uregulowany w przepisach ogólnych przyjętych w celu zapewnienia zgodności z zasadą zaufania do rejestrów publicznych. Druga strona zostanie spłacona ze środków pochodzących z masy upadłości, pod warunkiem że zwiększyła ona wartość masy upadłości.

Jeżeli dłużnik będący osobą fizyczną otrzymał spadek lub zapis przed wszczęciem postępowania upadłościowego lub w trakcie takiego postępowania, wyłącznie dłużnik ma prawo przyjąć lub odrzucić taki spadek lub zapis.

Jeżeli dłużnik pozostaje w stosunku współwłasności łącznej lub w dowolnym innym stosunku prawnym z osobą trzecią lub jeżeli dłużnik tworzy spółkę osobową z osobą trzecią, podziału majątku dokonuje się poza postępowaniem upadłościowym. W celu likwidacji zobowiązań związanych z tym stosunkiem można dochodzić odrębnego zaspokojenia udziału dłużnika.

4 Jakie uprawnienia przysługują odpowiednio dłużnikowi i zarządcy?

a) Postępowanie przedupadłościowe – wyznaczenie zarządcy (*povjerenik*) i wyznaczenie syndyka (*stečajni upravitelj*) podlegają tym samym warunkom. Zarządcę powołuje sąd w drodze postanowienia o wszczęciu postępowania przedupadłościowego. Zarządca zaprzestaje wykonywania swoich funkcji z dniem, w którym plan restrukturyzacji staje się ostateczny, z dniem wszczęcia postępowania upadłościowego lub na mocy uchwały zgromadzenia wierzycieli.

W toku postępowania przedupadłościowego zarządca jest zobowiązany do:

1. kontrolowania działalności gospodarczej dłużnika;
2. dokonania przeglądu wykazu aktywów i pasywów dłużnika;
3. badania wiarygodności zgłaszanych wierzytelności;
4. kwestionowania wierzytelności, jeżeli ma wątpliwości co do ich autentyczności na podstawie oświadczeń wierzycieli lub z innych względów;

5. sprawowania nadzoru nad działalnością gospodarczą dłużnika, w szczególności nad jego transakcjami finansowymi, zaciąganiem zobowiązań wobec osób trzecich, emitowaniem instrumentów zabezpieczających płatności oraz sprzedażą towarów lub usług przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony majątku dłużnika;
6. wniesienia skargi do sądu, w przypadku gdy dłużnik dopuścił się naruszenia przepisów art. 67 ustawy o upadłości;
7. pomagania dłużnikowi w opracowywaniu lub negocjowaniu planu restrukturyzacji;
8. przejęcia w trakcie negocjacji częściowej kontroli nad majątkiem lub sprawami dłużnika, z wyjątkiem tej części jego spraw i majątku, którą dłużnik może swobodnie rozporządzać zgodnie z przepisami ustawy o upadłości;
9. wydawania decyzji i zaświadczeń zgodnie z art. 69 i 71 ustawy o upadłości;
10. dbania o pełne i terminowe pokrycie kosztów postępowania przedupadłościowego;
11. złożenia do sądu protokołu – na standardowym formularzu – z przebiegu postępowania przedupadłościowego;
12. podejmowania innych czynności zgodnie z przepisami ustawy o upadłości.

Od dnia złożenia wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego do czasu wydania decyzji o jego wszczęciu dłużnik może dokonywać jedynie płatności niezbędnych do prowadzenia zwykłej działalności gospodarczej. W tym okresie dłużnik nie jest uprawniony do spłaty zobowiązań powstałych i wymagalnych przed wszczęciem postępowania przedupadłościowego, z wyjątkiem jednak zobowiązań płatniczych brutto względem pracowników i byłych pracowników dłużnika z tytułu stosunku pracy, które stały się wymagalne przed dniem wszczęcia postępowania przedupadłościowego, odpraw do wysokości przewidzianej w obowiązujących przepisach prawa i układach zbiorowych, roszczeń o odszkodowanie z tytułu obrażeń doznanych w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej, a także roszczeń opartych na wynagrodzeniach pracowników powiększonych o kwotę składek podstawowych oraz i innych świadczeń rzeczowych na mocy umów o pracę i układów zbiorowych, które stały się wymagalne po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego, jak również innych płatności niezbędnych do podejmowania czynności zwykłego zarządu, jak przewidziano w przepisach szczególnych.

Od dnia złożenia wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego do dnia wydania postanowienia o wszczęciu postępowania przedupadłościowego dłużnik może zbyć lub obciążyć swój majątek wyłącznie za uprzednią zgodą zarządcy lub sądu, jeżeli nie wyznaczono zarządcy.

b) Postępowanie upadłościowe – syndyka (*stečajni upravitelj*) w postępowaniu upadłościowym wybiera się losowo z wykazu syndyków z okręgu właściwego sądu lub z wykazu wysoko wykwalifikowanych syndyków, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Sąd wyznacza wybranego w ten sposób syndyka postanowieniem o wszczęciu postępowania upadłościowego. Na zasadzie odstępstwa, jeżeli w postępowaniu przedupadłościowym, które poprzedza postępowanie upadłościowe, wyznaczono zarządcę lub jeżeli w postępowaniu upadłościowym wyznaczono tymczasowego syndyka, sąd powierzy funkcję syndyka temu zarządcy lub tymczasowemu syndykowi.

Syndykowi przysługują prawa i obowiązki organów dłużnika będącego osobą prawną, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Jeżeli dłużnik kontynuuje prowadzenie działalności gospodarczej w toku postępowania upadłościowego zgodnie z art. 217 ust. 2 ustawy o upadłości, przedsiębiorstwem zarządza syndyk.

Syndyk reprezentuje dłużnika. Prowadzi on sprawy dłużnika będącego osobą fizyczną wyłącznie w odniesieniu do masy upadłości i reprezentuje go, posiadając pełnomocnictwo prawne.

Syndyk jest zobowiązany do sumiennego i rzetelnego wywiązywania się z powierzonych mu obowiązków, w szczególności do:

1. prowadzenia dokumentów księgowych do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego;
2. sporządzenia wstępnych szacunków dotyczących kosztów postępowania upadłościowego oraz przekazania ich do zatwierdzenia radzie wierzycieli;
3. utworzenia komitetu odpowiedzialnego za sporządzenie spisu inwentarza majątku;
4. sporządzenia początkowego zestawienia majątku dłużnika;
5. zarządzania z zachowaniem należytej staranności realizacją niezakończonych transakcji dłużnika oraz transakcji koniecznych do zapobieżenia utracie wartości majątku dłużnika;
6. zapewnienia zaspokojenia roszczeń dłużnika;

7. ostrożnego zarządzania sprawami dłużnika zgodnie z przepisami art. 217 ust. 2 ustawy o upadłości;
8. przekazywania chorwackiemu Funduszowi Ubezpieczeń Emerytalnych oraz chorwackiemu Instytutowi Ubezpieczeń Zdrowotnych dokumentów dotyczących statusu osób ubezpieczonych w świetle przepisów prawa pracy;
9. gromadzenia lub odzyskiwania, z zachowaniem należytej staranności, wszelkich składników majątku i praw dłużnika wchodzących w skład masy upadłości;
10. przekazania Agencji Finansowej wniosków o sprzedaż nieruchomości, ruchomości, praw i innych składników majątku dłużnika w drodze internetowej licytacji sądowej oraz o zarejestrowanie tych składników majątku dłużnika w rejestrze ruchomości i nieruchomości sprzedawanych w postępowaniu egzekucyjnym;
11. przekazania Agencji Finansowej zaliczki na pokrycie kosztów przeprowadzenia sprzedaży w drodze internetowej licytacji sądowej oraz kosztów wpisów do rejestru ruchomości i nieruchomości sprzedawanych w postępowaniu egzekucyjnym, stanowiącej koszt postępowania;
12. przygotowania spłaty wierzycieli i przystąpienia do spłaty po jej zatwierdzeniu;
13. przekazania sprawozdania ostatecznego radzie wierzycieli;
14. dokonywania dalszych podziałów na rzecz wierzycieli;
15. reprezentowania masy upadłości po zakończeniu postępowania upadłościowego zgodnie z przepisami ustawy o upadłości.

Przynajmniej raz na trzy miesiące syndyk musi składać pisemne sprawozdania z przebiegu postępowania upadłościowego oraz stanu masy upadłości przy użyciu przewidzianego do tego celu formularza.

5 Jakie przesłanki muszą zostać spełnione, aby można było dokonać potrącenia wierzytelności?

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego wierzyciel miał prawo do potrącenia na mocy prawa lub umowy, wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla tego prawa.

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego istnieje co najmniej jedna wierzytelność, która ma zostać potrącona na mocy warunku zawieszającego, która nie jest jeszcze wymagalna lub która nie ma zostać zaspokojona w taki sam sposób, potrącenie następuje po spełnieniu niezbędnych warunków. Potrącenie nie podlega zasadzie, że niezaspokojone wierzytelności stają się wymagalne w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego oraz że wierzytelności niemające charakteru pieniężnego ani ustalonej wysokości pieniężnej potrąca się w kwocie odpowiadającą oszacowaniom dokonany w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego. Jeżeli wierzytelność, która miała zostać potrącona, stanie się wierzytelnością bezwarunkową i stanie się wymagalna, zanim można będzie dokonać potrącenia, potrącenie jest wykluczone.

Potrącenie nie jest wykluczone w przypadku wierzytelności wyrażonych w różnych walutach lub jednostkach rozliczeniowych, o ile takie waluty lub jednostki rozliczeniowe mogą być swobodnie wymieniane w miejscu rozliczenia wierzytelności użytej do potrącenia. Przeliczenia dokonuje się po kursie wymiany obowiązującym w miejscu rozliczenia w chwili otrzymania oświadczenia o potrąceniu.

Potrącenie jest niedopuszczalne:

1. jeżeli zobowiązanie wierzyciela wobec masy upadłości powstało dopiero po wszczęciu postępowania upadłościowego;
2. jeżeli wierzyciel dokonał cesji swojej wierzytelności na innego wierzyciela dopiero po wszczęciu postępowania upadłościowego;
3. jeżeli wierzyciel nabył wierzytelność w drodze cesji w terminie sześciu miesięcy przed wszczęciem postępowania przedupadłościowego lub jeżeli w terminie sześciu miesięcy przed wszczęciem postępowania upadłościowego nie wszczęto postępowania przedupadłościowego, a wierzyciel wiedział lub powinien był wiedzieć, że dłużnik stał się niewypłacalny lub że przeciwko dłużnikowi złożono wniosek o wszczęcie postępowania przedupadłościowego lub postępowania upadłościowego. W drodze odstępstwa potrącenie jest dozwolone, jeżeli wierzytelność została scedowana w związku z wykonaniem niezrealizowanej umowy lub jeżeli prawo do dochodzenia zaspokojenia wierzytelności zostało ponownie nabyte w drodze skutecznego zaskarżenia czynności prawnej podjętej przez dłużnika;
4. jeżeli wierzyciel nabył prawo do potrącenia na mocy czynności prawnej podlegającej zaskarżeniu.

6 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na obowiązujące umowy, których stroną jest dłużnik?

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik i druga strona umowy nie wykonali w całości lub w części umowy, która jest wiążąca dla obu stron, syndyk może wykonać tę umowę zamiast dłużnika i zażądać od drugiej strony wykonania umowy. Jeżeli syndyk odmówi wykonania umowy, druga strona może dochodzić swoich roszczeń z tytułu niewykonania umowy wyłącznie jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym. Jeżeli druga strona umowy zwróci się do syndyka o zajęcie stanowiska w sprawie przysługującego mu prawa wyboru, syndyk musi niezwłocznie i nie później niż po posiedzeniu sprawozdawczym (*izvještajno ročište*) powiadomić drugą stronę listem poleconym o tym, czy zamierza zażądać wykonania umowy. W drodze odstępstwa, jeżeli druga strona mogłaby ponieść znaczną szkodę do czasu zorganizowania posiedzenia sprawozdawczego, o której poinformowała syndyka, syndyk jest zobowiązany do poinformowania drugiej strony listem poleconym o tym, czy zamierza żądać wykonania umowy, w terminie ośmiu dni. W przeciwnym razie syndyk nie ma prawa żądać wykonania umowy.

Jeżeli należne świadczenie jest podzielne i jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego druga strona częściowo wykonała swoje świadczenie, strona taka może skorzystać ze swojego prawa do dochodzenia świadczenia wzajemnego odpowiadającego częściowemu wykonaniu umowy jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym nawet wówczas, gdy syndyk żąda wykonania pozostałej części świadczenia. Druga strona nie jest jednak uprawniona do dochodzenia zwrotu rzeczy, która weszła do majątku dłużnika w wyniku częściowego wykonania przez nią świadczenia przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

Jeżeli w rejestrze nieruchomości dokonano wpisu zabezpieczającego mającego na celu zabezpieczenie nieruchomości dłużnika przed roszczeniami dotyczącymi tytułu własności do tej nieruchomości lub przed pozbawieniem dłużnika praw do tej nieruchomości lub zabezpieczenie jednego z praw przysługujących dłużnikowi lub wierzytelności przed zmianą ich treści lub stopnia uprzywilejowania, wierzyciel może dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności jako wierzyciel masy upadłości. To samo dotyczy również sytuacji, w której dłużnik przyjął na siebie dowolne inne zobowiązania wobec wierzyciela, a następnie nie wywiązał się z nich w całości lub częściowo. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wpisów zabezpieczających dokonywanych w rejestrze statków, rejestrze statków będących w budowie lub rejestrze statków powietrznych.

Jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dłużnik sprzedał wszystkie swoje ruchomości z zastrzeżeniem własności i przeniósł posiadanie tego majątku na kupującego, kupujący może żądać wykonania umowy sprzedaży. Dotyczy to również sytuacji, w której dłużnik przyjął na siebie dodatkowe zobowiązania wobec kupującego i nie wypełnił ich w całości lub w części. Jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dłużnik nabył nieruchomość z zastrzeżeniem własności i otrzymał ją od sprzedającego w posiadanie, syndyk może skorzystać z prawa wyboru przysługującego mu zgodnie z art. 181 ustawy o upadłości.

Wynajem i dzierżawa nieruchomości lub lokali nie ustaje z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego. Dotyczy to również umów najmu i dzierżawy zawartych przez dłużnika w charakterze wynajmującego i dotyczących nieruchomości, które zostały przeniesione celem zabezpieczenia na osobę trzecią, która sfinansowała ich nabycie lub wytworzenie. Druga strona może korzystać z praw odnoszących się do okresu poprzedzającego wszczęcie postępowania upadłościowego oraz dochodzić odszkodowania z tytułu szkód poniesionych w rezultacie przedterminowego rozwiązania umowy wyłącznie w przypadku, gdy występuje w charakterze wierzyciela w postępowaniu upadłościowym.

Syndyk może rozwiązać umowę najmu lub dzierżawy nieruchomości lub lokali, którą dłużnik zawarł jako najemca lub dzierżawca, niezależnie od terminu obowiązywania tej umowy, z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia. Jeżeli syndyk ogłosi rozwiązanie umowy, druga strona może – jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym – dochodzić odszkodowania z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy. Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego dłużnik nie wszedł w posiadanie nieruchomości lub lokalu, syndyk i druga strona mogą odstąpić od umowy. Jeżeli syndyk odstąpi od umowy, druga strona może – jako wierzyciel w postępowaniu upadłościowym – dochodzić odszkodowania z tytułu przedterminowego rozwiązania umowy. Każda ze stron jest zobowiązana do poinformowania drugiej strony w terminie 15 dni, na jej wniosek, o zamiarze odstąpienia od umowy. W przeciwnym razie traci prawo do odstąpienia od umowy.

Jeżeli przed wszczęciem postępowania upadłościowego dłużnik jako wynajmujący lub wydzierżawiający nieruchomość lub lokal, posiadał roszczenia z tytułu stosunku najmu lub dzierżawy w odniesieniu do kolejnego

okresu, fakt ten wywołuje skutki prawne jedynie w zakresie, w jakim dotyczy czynszu za miesiąc kalendarzowy, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe. Jeżeli postępowanie upadłościowe zostało wszczęte po piętnastym dniu danego miesiąca, istnienie takich roszczeń wywołuje również skutki prawne w kolejnym miesiącu kalendarzowym – skutki te odnoszą się w szczególności do kwestii związanych z zapłatą czynszu. Roszczenia posiadane na podstawie zajęcia są równoważne roszczeniom umownym.

Syndyk może, działając w imieniu dłużnika występującego w charakterze wydzierżawiającego lub wynajmującego, rozwiązać stosunek dzierżawy lub najmu z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia, niezależnie od okresu wypowiedzenia przewidzianego w umowie.

Osoba trzecia, na rzecz której syndyk zbył nieruchomości lub lokal wynajmowany lub dzierżawiony przez dłużnika i która w ten sposób zastępuje dłużnika w umowie dzierżawy lub najmu, może wypowiedzieć tę umowę z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia.

Jeżeli dłużnik jest najemcą lub dzierżawcą, druga strona nie może wypowiedzieć umowy najmu lub dzierżawy po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego:

1. z powodu opóźnienia w płatnościach czynszu, do którego doszło przed wszczęciem postępowania upadłościowego;
2. z powodu pogorszenia się sytuacji finansowej dłużnika.

Wszczęcie postępowania upadłościowego nie skutkuje automatycznym rozwiązaniem umów o pracę ani umów o świadczenie usług zawartych z dłużnikiem. Wszczęcie postępowania upadłościowego stanowi szczególną, uzasadnioną podstawę do wypowiedzenia umowy o pracę. Po wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk może, działając w imieniu dłużnika (jako pracodawcy) lub pracownika, rozwiązać umowę o pracę niezależnie od przewidzianego w umowie okresu jej obowiązywania oraz niezależnie od przepisów prawnych lub postanowień umownych dotyczących ochrony pracowników. Okres wypowiedzenia wynosi jeden miesiąc, chyba że w ustawie przewidziano krótszy okres wypowiedzenia. Jeżeli pracownik uzna, że rozwiązanie jego umowy o pracę nie jest zgodne z prawem, może dochodzić ochrony swoich praw zgodnie z przepisami kodeksu pracy (*Zakon o radu*).

Aby dokończyć rozpoczęte już transakcje biznesowe oraz zapobiec potencjalnym szkodom, syndyk może, za zgodą sądu, zawrzeć nowe umowy o pracę na czas określony, które nie podlegają ograniczeniom przewidzianym w przepisach ogólnych prawa pracy w zakresie umów o pracę na czas określony. Wynagrodzenie i inne świadczenia związane z zatrudnieniem ustala syndyk, za zgodą sądu, zgodnie z przepisami prawa i układem zbiorowym pracy. Wynagrodzenia i inne świadczenia związane z zatrudnieniem, do których pracownicy staną się uprawnieni po wszczęciu postępowania upadłościowego, są zaliczane do zobowiązań masy upadłości.

Wszczęcie postępowania upadłościowego skutkuje pozbawieniem pracowników prawa do udziału w podejmowaniu decyzji. Umowy zawarte z radą pracowników nie są wiążące dla syndyka.

Wydane przez dłużnika polecenia związane z rozporządzaniem składnikami majątku wchodzącymi w skład masy upadłości wygasają z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego. Jeżeli osoba będąca adresatem danego polecenia, która z przyczyn od siebie niezależnych nie wiedziała o wszczęciu postępowania upadłościowego, kontynuuje pracę, polecenie uważa się za nadal obowiązujące. Wierzytelności osoby będącej adresatem polecenia związane z kontynuacją przez nią pracy uznaje się za wierzytelności wierzycieli w postępowaniu upadłościowym. Aby naprawić wyrządzone szkody, osoba, do której skierowane jest polecenie, musi kontynuować pracę po wszczęciu postępowania upadłościowego do momentu przejęcia takich czynności przez syndyka. Wierzytelności osoby będącej adresatem polecenia związane z kontynuacją przez nią pracy traktuje się tak samo jak wierzytelności wierzycieli wobec masy upadłości.

Oferty złożone dłużnikowi lub oferty złożone przez dłużnika tracą ważność z dniem wszczęcia postępowania upadłościowego, chyba że zostały przyjęte przed tym dniem.

Jeżeli chodzi o umowy o dzieło zawarte z osobą, która zobowiązała się do świadczenia określonych usług na rzecz dłużnika, a także pełnomocnictwo udzielone przez dłużnika w odniesieniu do składników majątku wchodzących w skład masy upadłości, które to pełnomocnictwo wygasa z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, osoba, do której skierowane jest polecenie, ma obowiązek, w celu naprawienia szkody, kontynuować świadczenie usług po wszczęciu postępowania upadłościowego do momentu przejęcia świadczenia usług przez syndyka. Wierzytelności osoby będącej adresatem polecenia związane z kontynuacją przez nią pracy traktuje się tak samo

jak wiarygodności wierzycieli wobec masy upadłości.

Postanowienia umowne, które z góry wyłącza lub ogranicza stosowanie przepisów ustawy o upadłości, nie wywołują żadnych skutków prawnych.

7 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na postępowania wszczęte przez poszczególnych wierzycieli (z wyłączeniem zawieszonych spraw sądowych)?

a) W postępowaniu przedupadłościowym nie można wszcząć żadnego postępowania egzekucyjnego, administracyjnego ani zabezpieczającego wobec dłużnika od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania przedupadłościowego. Każde takie postępowanie będące w toku zawiesza się z dniem wszczęcia postępowania przedupadłościowego. Zawieszony postępowanie podejmuje się na wniosek wierzyciela:

- po zawarciu ugody przedupadłościowej - w odniesieniu do wiarygodności lub części wiarygodności zakwestionowanych w postępowaniu przedupadłościowym;

- po uprawomocnieniu się postanowienia o zakończeniu postępowania przedupadłościowego.

Przepisy te nie mają zastosowania do postępowań, na które postępowanie przedupadłościowe nie wywiera wpływu, ani do postępowań mających na celu zaspokojenie wiarygodności powstałych po wszczęciu postępowania przedupadłościowego.

W postępowaniu sądowym, które zostało zawieszony z powodu wszczęcia postępowania przedupadłościowego i w którym następnie zostało wydane prawomocne postanowienie zatwierdzające wypracowaną ugody przedupadłościową, która obejmowała wiarygodność wierzyciela, sąd kontynuuje postępowanie i oddala powództwo lub zawiesza postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające, z wyjątkiem zakresu, w jakim odnosi się ono do wiarygodności lub części wiarygodności, które zakwestionowano w postępowaniu przedupadłościowym.

b) Postępowanie upadłościowe - po wszczęciu postępowania upadłościowego indywidualni wierzyciele nie mogą wystąpić o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub zabezpieczającego przeciwko dłużnikowi w odniesieniu do majątku wchodzącego w skład masy upadłości ani w odniesieniu do innych składników majątku dłużnika. Wierzyciele, którzy nie są wierzycielami w postępowaniu upadłościowym, nie są uprawnieni do dochodzenia egzekucji ani do zwrócenia się o zastosowanie środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w odniesieniu do przyszłych wiarygodności dłużników będących osobami fizycznymi z tytułu stosunku pracy lub z tytułu świadczenia usług na podstawie innego stosunku ani w odniesieniu do powiązanych wiarygodności w postępowaniu upadłościowym, z wyjątkiem egzekucji lub środków służących zabezpieczeniu interesu prawnego w celu zaspokojenia wiarygodności alimentacyjnych i innych wiarygodności, które mogą zostać zaspokojone z części dochodu dłużnika uzyskiwanego z tytułu stosunku pracy, z którego nie można zaspokoić wiarygodności innych wierzycieli. Postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające będące w toku w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego zostają zawieszony. Po wznowieniu postępowania te zostają zawieszony przez sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzyciele uprawnieni do wystąpienia o wyłączenie części składników majątku dłużnika z masy upadłości (*izlučni vjerovnici*) mogą wszcząć postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające przeciwko dłużnikowi zgodnie z przepisami ogólnymi dotyczącymi postępowania egzekucyjnego w celu dochodzenia swoich praw. Zawieszony postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające, które wierzyciele wszczęli przed wszczęciem postępowania upadłościowego, zostanie podjęte i będzie prowadzone przez sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne zgodnie z przepisami dotyczącymi postępowania egzekucyjnego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) nie mogą wszcząć postępowania egzekucyjnego ani postępowania zabezpieczającego. Postępowanie egzekucyjne i postępowanie zabezpieczające będące w toku w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego zostają zawieszony. Zawieszony postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające podejmuje sąd prowadzący postępowanie upadłościowe na zasadach odnoszących się do zaspokojenia roszczeń, w odniesieniu do których istnieje prawo do odrębnego zaspokojenia wiarygodności w postępowaniu upadłościowym.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego dopuszcza się możliwość dokonania wpisu w rejestrze publicznym, jeżeli warunki dokonania takiego wpisu zostały spełnione przed zaistnieniem skutków prawnych wszczęcia postępowania upadłościowego.

W okresie sześciu miesięcy po wszczęciu postępowania upadłościowego nie dopuszcza się możliwości przeprowadzenia egzekucji w celu zaspokojenia wierzytelności wobec masy upadłości, które nie opierają się na czynnościach prawnych dokonanych przez syndyka.

Przepisu tego nie stosuje się do:

1. zobowiązań masy upadłości wynikających z umowy zawierającej zobowiązania dla obu stron, którą syndyk zobowiązał się wykonać;
2. zobowiązań z tytułu umowy na czas nieokreślony po upływie pierwszego terminu, w którym syndyk mógł rozwiązać umowę;
3. zobowiązań z tytułu umowy na czas nieokreślony, jeżeli syndyk otrzymał zapłatę na rzecz masy upadłości.

8 Jaki skutek wywiera postępowanie upadłościowe na dalsze rozpoznanie sprawy sądowej zawisłej w momencie wszczęcia postępowania upadłościowego?

a) Postępowanie przedupadłościowe – od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania przedupadłościowego przeciwko dłużnikowi nie można wszcząć żadnego postępowania cywilnego. Każde takie postępowanie będące w toku zawiesza się z dniem wszczęcia postępowania przedupadłościowego. Zawieszona postępowanie podejmuje się na wniosek wierzyciela:

- po zawarciu ugody przedupadłościowej – w odniesieniu do wierzytelności lub części wierzytelności zakwestionowanych w postępowaniu przedupadłościowym;
- po uprawomocnieniu się postanowienia o zakończeniu postępowania przedupadłościowego.

Przepisy te nie mają zastosowania do postępowań, na które postępowanie przedupadłościowe nie wywiera wpływu, ani do postępowań mających na celu zaspokojenie wierzytelności powstałych po wszczęciu postępowania przedupadłościowego.

W postępowaniu sądowym, które zostało zawieszona z powodu wszczęcia postępowania przedupadłościowego i w którym następnie zostało wydane prawomocne postanowienie zatwierdzające wypracowaną umowę przedupadłościową, która obejmowała wierzytelność wierzyciela, sąd kontynuuje postępowanie i oddala powództwo lub zawiesza postępowanie egzekucyjne lub zabezpieczające, z wyjątkiem zakresu, w jakim odnosi się ono do wierzytelności lub części wierzytelności, które zakwestionowano w postępowaniu przedupadłościowym.

b) Postępowanie upadłościowe – spory dotyczące majątku wchodzącego w skład masy upadłości, w tym postępowanie arbitrażowe toczące się w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, będą prowadzone przez syndyka w imieniu i na rzecz dłużnika. Spory dotyczące wierzytelności zgłoszonych w postępowaniu upadłościowym nie mogą być kontynuowane przed ich rozpoznanem na specjalnym posiedzeniu (*ispitno ročište*).

Postępowanie toczące się przeciwko dłużnikowi w chwili wszczęcia postępowania upadłościowego jest kontynuowane w jego imieniu przez syndyka, jeżeli dotyczy:

1. wyłączenia składników majątku z masy upadłości;
2. odrębnego zaspokojenia wierzytelności;
3. zobowiązań masy upadłości.

9 Czym charakteryzuje się co do zasady udział wierzycieli w postępowaniu upadłościowym?

a) Postępowanie przedupadłościowe – wierzycielami dłużnika w postępowaniu przedupadłościowym są wierzyciele osobiści dłużnika, którzy w chwili wszczęcia postępowania przedupadłościowego mają wobec niego

roszczenia pieniężne. Przepisy ustawy o upadłości regulujące prawo głosu w sprawie planu likwidacyjnego stosuje się odpowiednio do prawa głosu wierzycieli w sprawie planu restrukturyzacyjnego.

Wierzyciele głosują na piśmie przy użyciu formularza do głosowania. Formularz do głosowania musi zostać przesłany do sądu najpóźniej na początku posiedzenia, na którym ma się odbyć głosowanie, i musi zostać podpisany i poświadczony przez upoważnioną osobę. Jeżeli wierzyciele nie złożą formularza do głosowania przed rozpoczęciem posiedzenia lub jeżeli złożą formularz, z którego nie będzie jednoznacznie wynikał sposób głosowania, uznaje się, że głosowali przeciwko planowi restrukturyzacyjnemu.

Wierzyciele obecni na posiedzeniu głosują na formularzu do głosowania. Jeżeli wierzyciele, którym przysługuje prawo głosu, nie skorzystają z niego na posiedzeniu, uznaje się, że głosowali przeciwko planowi restrukturyzacyjnemu.

Każda grupa wierzycieli z prawem głosu oddaje głos w przedmiocie planu restrukturyzacyjnego odrębnie. Przepisy dotyczące klasyfikacji uczestników w planie likwidacyjnego stosuje się odpowiednio do klasyfikacji wierzycieli w postępowaniu przedupadłościowym.

Przyjmuje się, że wierzyciele przyjęli plan restrukturyzacyjny, jeżeli większość spośród wszystkich wierzycieli zagłosowała za jego przyjęciem i jeżeli w każdej grupie wierzycieli, którzy zagłosowali za przyjęciem planu, suma wierzytelności jest co najmniej dwukrotnie wyższa niż suma wierzytelności wierzycieli, którzy głosowali przeciwko przyjęciu planu.

Wierzyciele, którym przysługuje prawo zbiorowe lub których prawa stanowiły jedno prawo do czasu wystąpienia przyczyny wszczęcia postępowania przedupadłościowego, uważani są za jednego wierzyciela podczas głosowania. Analogicznie traktuje się posiadaczy prawa do odrębnego zaspokojenia wierzytelności lub posiadaczy prawa użytkownika.

b) Postępowanie upadłościowe – rada wierzycieli – przed pierwszym przesłuchaniem wierzycieli sąd może radę wierzycieli i powołać jej członków w celu ochrony interesów wierzycieli w postępowaniu upadłościowym.

W radzie wierzycieli muszą być reprezentowani zarówno wierzyciele z największymi wierzytelnościami, jak i wierzyciele z niewielkimi wierzytelnościami. Ponadto w radzie wierzycieli musi być również reprezentowany przedstawiciel byłych pracowników dłużnika, chyba że wierzyciele biorą udział w postępowaniu jako wierzyciele o nieznacznych wierzytelnościach.

Wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) i osoby, które nie są wierzycielami, ale które mogą wnieść wkład w prace rady dzięki swojej wiedzy fachowej, mogą zostać powołani na członków rady wierzycieli.

W skład rady wierzycieli musi wchodzić nieparzysta liczba członków, maksymalnie dziewięć osób. Jeżeli wierzycieli jest mniej niż pięciu, uprawnienia członków rady wierzycieli przysługują wszystkim wierzycielom.

Rada wierzycieli ma obowiązek nadzorować syndyka i wspierać go w podejmowaniu czynności zwykłego zarządu, a także monitorować realizowane operacje zgodnie z art. 217 ustawy o upadłości, badać księgi rachunkowe i inne rejestry dotyczące działalności przedsiębiorstwa oraz zlecać weryfikację obrotu i wysokości środków pieniężnych. Rada wierzycieli może przyznać niektórym ze swoich członków uprawnienia wymagane do wykonywania niektórych czynności wchodzących w zakres jej kompetencji.

W ramach przysługujących jej uprawnień rada wierzycieli jest odpowiedzialna w szczególności za:

1. badanie sprawozdań syndyka w toku postępowania upadłościowego oraz stanu masy upadłości;
2. badanie ksiąg rachunkowych oraz całej dokumentacji przejętej przez syndyka;
3. wnoszenie do sądu sprzeciwu na czynności syndyka;
4. zatwierdzanie szacunków kosztów postępowania upadłościowego;
5. opiniowanie na wniosek sądu likwidacji majątku dłużnika;
6. opiniowanie na wniosek sądu kontynuowania bieżącej działalności lub czynności dokonywanych przez dłużnika;
7. opiniowanie na wniosek sądu uznania za uzasadnione braków stwierdzonych podczas inwentaryzacji składników majątku.

Rada wierzycieli musi informować wierzycieli o przebiegu postępowania oraz o stanie masy upadłości.

Zgromadzenie wierzycieli

Zgromadzenie wierzycieli zwołuje sąd. Prawo do udziału w zgromadzeniu przysługuje wszystkim wierzycielom w postępowaniu upadłościowym, wszystkim wierzycielom z prawem odrębności, syndykowi oraz dłużnikowi będącemu osobą fizyczną.

W toku posiedzenia sprawozdawczego (*izvještajno ročište*) lub dowolnego późniejszego posiedzenia zgromadzenie wierzycieli jest uprawnione do:

1. powołania rady wierzycieli, jeżeli jeszcze nie została powołana, zmiany jej składu lub jej rozwiązania;
2. wyznaczenia nowego syndyka;
3. podjęcia decyzji o kontynuowaniu lub zaprzestaniu działalności dłużnika oraz o trybie i warunkach likwidacji majątku dłużnika;
4. nakazania syndykowi przygotowania planu likwidacyjnego;
5. podejmowania wszelkich decyzji wchodzących w zakres kompetencji rady wierzycieli;
6. podejmowania decyzji w innych kwestiach istotnych w kontekście prowadzenia i zakończenia postępowania upadłościowego zgodnie z przepisami ustawy o upadłości.

Zgromadzenie wierzycieli ma prawo żądać do syndyka informacji i sprawozdań dotyczących aktualnej sytuacji i prowadzonej działalności gospodarczej. Jeżeli nie ustanowiono rady wierzycieli, zgromadzenie wierzycieli może zlecić weryfikację obrotu i wysokości środków pieniężnych, jakimi zarządza syndyk.

10 W jaki sposób zarządca może wykorzystać aktywa masy upadłości dłużnika lub nimi rozporządzać?

Prawa dłużnika będącego osobą prawną wygasają z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego i przechodzą na syndyka. Prawa dłużnika będącego osobą fizyczną do zarządzania i rozporządzania majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości przechodzą na syndyka z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk musi niezwłocznie przejąć w posiadanie wszystkie składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości i przystąpić do zarządzania nimi bez zbędnej zwłoki.

Syndyk może zwrócić się do sądu, na podstawie wykonalnego postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, o nakazanie dłużnikowi wydania majątku oraz o zastosowanie środków egzekucyjnych umożliwiających przymusowe wykonanie tego nakazu.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk może zwrócić się do sądu o nakazanie osobom trzecim, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości, wydanie tego majątku. Syndyk jest zobowiązany do dołączenia do swojego wniosku tytułu prawnego do odnośnego majątku. Sąd rozpozna wniosek syndyka po wysłuchaniu osób, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości.

Syndyk sporządza wykaz poszczególnych składników majątku wchodzących w skład masy upadłości. Do współpracy z syndykiem w tym zakresie zobowiązani są dłużnik będący osobą fizyczną oraz osoby uprzednio uprawnione do reprezentowania dłużnika z mocy prawa. Syndyk musi uzyskać od tych osób niezbędne informacje, chyba że wiązałoby się to z nadmiernym wydłużeniem postępowania.

Syndyk sporządza wykaz wszystkich znanych mu wierzycieli dłużnika na podstawie ksiąg rachunkowych i dokumentacji biznesowej dłużnika, innych danych przekazanych przez dłużnika, zgłoszeń wierzytelności lub innych źródeł informacji.

Syndyk sporządza systematyczny bilans masy upadłości, uwzględniający czas wszczęcia postępowania upadłościowego, w którym majątek wchodzący w skład masy upadłości i zobowiązania dłużnika są ewidencjonowane i porównywane.

Spis inwentarza masy upadłości, wykaz wierzycieli oraz bilans majątku i zobowiązań musi zostać wniesiony do sekretariatu sądu najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego (*izvještajno ročište*).

Wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych spoczywającego na dłużniku zgodnie z przepisami prawa handlowego i podatkowego. Syndyk musi wywiązywać się z analogicznych obowiązków w odniesieniu do masy upadłości.

Syndyk musi dostarczyć do sądu sprawozdanie opisujące sytuację finansową dłużnika i zawierające informacje o przyczynach tej sytuacji najpóźniej na 15 dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego; sprawozdanie to zostanie zamieszczone na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu (*e-Oglasna ploča suda*) najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego.

Po zakończeniu posiedzenia sprawozdawczego syndyk musi niezwłocznie zlikwidować majątek wchodzący w skład masy upadłości, chyba że jest to sprzeczne z uchwałą zgromadzenia wierzycieli.

Syndyk musi zlikwidować majątek objęty postępowaniem upadłościowym zgodnie z uchwałami podjętymi przez zgromadzenie wierzycieli i radę wierzycieli.

11 Jakie wierzytelności mogą być zgłoszone do masy upadłości dłużnika oraz w jaki sposób traktuje się roszczenia powstałe po wszczęciu postępowania upadłościowego?

Prawa dłużnika będącego osobą prawną wygasają z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego i przechodzą na syndyka. Prawa dłużnika będącego osobą fizyczną do zarządzania i rozporządzania majątkiem wchodzącym w skład masy upadłości przechodzą na syndyka z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Po wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk musi niezwłocznie przejąć w posiadanie wszystkie składniki majątku wchodzące w skład masy upadłości i przystąpić do zarządzania nimi bez zbędnej zwłoki.

Syndyk może zwrócić się do sądu, na podstawie wykonanego postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego, o nakazanie dłużnikowi wydania majątku oraz o zastosowanie środków egzekucyjnych umożliwiających przymusowe wykonanie tego nakazu.

Po uprawomocnieniu się postanowienia o wszczęciu postępowania upadłościowego syndyk może zwrócić się do sądu o nakazanie osobom trzecim, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości, wydanie tego majątku. Syndyk jest zobowiązany do dołączenia do swojego wniosku tytułu prawnego do odnośnego majątku. Sąd rozpozna wniosek syndyka po wysłuchaniu osób, w których posiadaniu znajduje się majątek wchodzący w skład masy upadłości.

Syndyk sporządza wykaz poszczególnych składników majątku wchodzących w skład masy upadłości. Do współpracy z syndykiem w tym zakresie zobowiązani są dłużnik będący osobą fizyczną oraz osoby uprzednio uprawnione do reprezentowania dłużnika z mocy prawa. Syndyk musi uzyskać od tych osób niezbędne informacje, chyba że wiązałyby się to z nadmiernym wydłużeniem postępowania.

Syndyk sporządza wykaz wszystkich znanych mu wierzycieli dłużnika na podstawie ksiąg rachunkowych i dokumentacji biznesowej dłużnika, innych danych przekazanych przez dłużnika, zgłoszeń wierzytelności lub innych źródeł informacji.

Syndyk sporządza systematyczny bilans masy upadłości, uwzględniający czas wszczęcia postępowania upadłościowego, w którym majątek wchodzący w skład masy upadłości i zobowiązania dłużnika są ewidencjonowane i porównywane.

Spis inwentarza masy upadłości, wykaz wierzycieli oraz bilans majątku i zobowiązań musi zostać wniesiony do sekretariatu sądu najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego (*izvještajno ročište*).

Wszczęcie postępowania upadłościowego pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku prowadzenia ksiąg rachunkowych spoczywającego na dłużniku zgodnie z przepisami prawa handlowego i podatkowego. Syndyk musi wywiązywać się z analogicznych obowiązków w odniesieniu do masy upadłości.

Syndyk musi dostarczyć do sądu sprawozdanie opisujące sytuację finansową dłużnika i zawierające informacje

o przyczynach tej sytuacji najpóźniej na 15 dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego; sprawozdanie to zostanie zamieszczone na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu (*e-Oglasna ploča suda*) najpóźniej na osiem dni przed planowaną datą posiedzenia sprawozdawczego.

Po zakończeniu posiedzenia sprawozdawczego syndyk musi niezwłocznie zlikwidować majątek wchodzący w skład masy upadłości, chyba że jest to sprzeczne z uchwałą zgromadzenia wierzycieli.

Syndyk musi zlikwidować majątek objęty postępowaniem upadłościowym zgodnie z uchwałami podjętymi przez zgromadzenie wierzycieli i radę wierzycieli.

12 Jakie zasady obowiązują przy zgłaszaniu, weryfikacji i uznaniu wierzytelności?

a) Postępowanie przedupadłościowe - wierzytelności zgłasza się właściwej jednostce Agencji Finansowej na standardowym formularzu wraz z kopiami dokumentów, z których wierzytelności te wynikają lub które stanowią dowód ich istnienia.

Administracja Podatkowa w ramach Ministerstwa Finansów (*Ministarstvo financija – Porezna uprava*) może zgłosić wierzytelności z tytułu podatków, podatków wyrównawczych, obowiązkowych składek ubezpieczeniowych, które na mocy obowiązującego prawa muszą zostać odprowadzone od dochodów i wynagrodzeń, a także innych wierzytelności, do których ściągnięcia Administracja Podatkowa jest uprawniona na podstawie przepisów szczególnych, poza wierzytelnościami z tytułu podatków i podatków wyrównawczych od dochodów z pracy najemnej i składkami potrącanymi od podstawy osób ubezpieczonych z tytułu stosunku pracy.

W postępowaniu przedupadłościowym pracownicy i byli pracownicy dłużnika oraz Administracji Podatkowej w ramach Ministerstwa Finansów nie mogą zgłaszać wierzytelności z tytułu stosunku pracy, odprawy, której maksymalna kwota odpowiada kwocie przewidzianej w obowiązujących przepisach lub postanowieniach układów zbiorowych, oraz wierzytelności z tytułu odszkodowania za obrażenia doznane w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej; tego rodzaju wierzytelności nie mogą być przedmiotem ugody przedupadłościowej. Jeżeli osoba zgłaszająca wierzytelności nie zgłosiła tych wierzytelności we wniosku o wszczęcie postępowania przedupadłościowego lub jeżeli zgłosiła je w nieprawidłowy sposób, pracownikom i byłym pracownikom dłużnika oraz Administracji Podatkowej w ramach Ministerstwa Finansów przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu.

Wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) są zobowiązani poinformować właściwą jednostkę Agencji Finansowej w terminie przysługującym na złożenie wniosku o przysługujących im prawach, podstawie prawnej dochodzenia odrębnego zaspokojenia wierzytelności oraz części składników majątku dłużnika, do których odnosi się przysługujące im prawo do odrębnego zaspokojenia wierzytelności, a także wydać oświadczenie w kwestii tego, czy zrzekają się przysługującego im prawa odrębności, czy też nie.

Wierzyciele uprawnieni do dochodzenia wyłączenia części składników majątku dłużnika z masy upadłości (*izlučni vjerovnici*) są zobowiązani poinformować właściwą jednostkę Agencji Finansowej w terminie przysługującym na złożenie wniosku o przysługujących im prawach i podstawie prawnej dochodzenia wyłączenia części składników majątku dłużnika z masy upadłości oraz wskazać składniki majątku dłużnika, do których odnosi się przysługujące im prawo do wyłączenia.

Obie te kategorie wierzycieli (*razlučni vjerovnici* i *izlučni vjerovnici*) muszą przy przekazywaniu tych informacji złożyć także oświadczenie o zgodzie lub braku zgody na zawieszenie zaspokojenia ze składników majątku, których dotyczy przysługujące im prawo do odrębności zaspokojenia wierzytelności, lub na zawieszenie przysługującego im prawa do wyłączenia do celów związanych z realizacją planu restrukturyzacyjnego.

Treść ugody przedupadłościowej nie może naruszać prawa wierzycieli do odrębnego zaspokojenia ze składników majątku objętych przysługujących im prawem do odrębnego zaspokojenia, chyba że postanowienia tej ugody stanowią inaczej. Jeżeli postanowienia ugody przedupadłościowej wprost stanowią inaczej, w ugodzie należy wskazać, które prawa tych wierzycieli powinny zostać ograniczone, na jak długo odroczone zostanie możliwość zaspokojenia wierzycieli oraz jakie inne przepisy dotyczące ugody przedupadłościowej będą miały zastosowanie do tych praw.

Jeżeli wierzyciel nie zgłosi wierzytelności, ale wierzytelności ta została wskazana we wniosku o wszczęcie

postępowania upadłościowego, wierzytelność taką uznaje się za zgłoszoną.

Dłużnik i zarządca, jeżeli został wyznaczony, muszą zająć stanowisko w sprawie roszczeń zgłoszonych przez wierzycieli. Treść takiego stanowiska przekazuje się właściwej jednostce Agencji Finansowej na standardowym formularzu, który zawiera następujące informacje na temat każdej wierzytelności:

1. numer referencyjny wierzytelności, jaki przypisano jej na liście zgłoszonych wierzytelności;
2. informacje pozwalające zidentyfikować wierzycieli;
3. kwotę zgłoszonej wierzytelności;
4. oświadczenie dłużnika i zarządcy, jeżeli został wyznaczony, w sprawie uznania lub zakwestionowania wierzytelności;
5. sporną kwotę wierzytelności;
6. okoliczności faktyczne dowodzące nieistnienia całości lub części wierzytelności spornej.

Po upływie terminu na zajęcie stanowiska w sprawie zgłoszonych wierzytelności dłużnik i zarządca, jeżeli został wyznaczony, nie mogą już zakwestionować zatwierdzonych przez siebie wierzytelności.

Wierzyciel może zakwestionować wierzytelność zgłoszoną przez innego wierzyciela.

Wierzytelność kwestionuje się za pomocą standardowego formularza przekazywanego właściwej jednostce Agencji Finansowej, na którym należy zawrzeć następujące informacje:

1. informacje pozwalające zidentyfikować wierzyciela kwestionującego wierzytelność;
2. numer referencyjny wierzytelności spornej, jaki przypisano jej na liście zgłoszonych wierzytelności;
3. informacje pozwalające zidentyfikować wierzyciela, który zgłosił wierzytelność sporną;
4. kwotę zgłoszonej wierzytelności spornej;
5. oświadczenie wierzyciela stanowiące, że kwestionuje wierzytelność;
6. sporną kwotę wierzytelności;
7. okoliczności faktyczne dowodzące nieistnienia całości lub części wierzytelności spornej.

Agencja Finansowa sporządza listę zgłoszonych wierzytelności oraz listę wierzytelności spornych, korzystając ze standardowego formularza.

b) Postępowanie upadłościowe – wierzytelności zgłasza się syndykowi na standardowym formularzu w dwóch egzemplarzach, do którego załącza się odpisy dokumentów stanowiących podstawę dochodzenia wierzytelności lub potwierdzających istnienie wierzytelności.

Syndyk sporządzi listę wszystkich wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego, które muszą zostać zgłoszone wraz z podaniem ich kwoty brutto i netto; syndyk musi przedłożyć dwie kopie formularza służącego do zgłaszania wierzytelności do podpisu.

Wierzytelności wierzycieli o niższym stopniu uprzywilejowania zgłasza się wyłącznie na bezpośredni wniosek sądu. Przy zgłaszaniu takich wierzytelności należy zaznaczyć, że są to wierzytelności o niskim stopniu uprzywilejowania, oraz wskazać pozycję zgłaszającego je wierzyciela w zaszeregowaniu wierzytelności.

Wierzyciele z prawem do wyłączenia (*izlučni vjerovnici*) muszą poinformować syndyka o tym, że przysługuje im takie prawo, wskazując stosowną podstawę prawną oraz składniki majątku, których dotyczy to prawo, a także zaznaczyć na formularzu, że przysługuje im prawo dochodzenia odszkodowania z tytułu prawa do wyłączenia.

Wierzyciele z prawem odrębności (*razlučni vjerovnici*) są zobowiązani do poinformowania syndyka o przysługującym im prawie do odrębnego zaspokojenia wierzytelności, wskazując stosowną podstawę prawną oraz składniki majątku, których dotyczy to prawo. Jeżeli tacy wierzyciele zgłaszają również wierzytelność jako wierzyciele w postępowaniu upadłościowym, muszą wskazać w swoim zgłoszeniu część składników majątku dłużnika w postępowaniu upadłościowym, których dotyczy przysługujące im prawo odrębności, oraz określić kwotę wierzytelności, których prawdopodobnie nie uda się zaspokoić w rezultacie zastosowania tego prawa.

Wierzyciele z prawem odrębności, którzy nie informują syndyka o tym prawie w odpowiednim trybie, nie tracą prawa do odrębnego zaspokojenia wierzytelności. W drodze wyjątku wierzyciele z prawem odrębności tracą przysługujące im prawo do odrębnego zaspokojenia wierzytelności i przestają być uprawnieni do dochodzenia odszkodowania lub jakiegokolwiek innej rekompensaty od dłużnika lub wierzyciela w postępowaniu

upadłościowym, jeżeli przedmiot prawa odrębności został zlikwidowany w postępowaniu upadłościowym bez ich udziału, a przysługujące im prawo odrębności nie zostało wpisane do rejestru publicznego lub syndyk nie wiedział lub nie mógł wiedzieć o istnieniu tego prawa.

Zgłoszone wierzytelności są badane pod kątem ich kwot oraz kolejności zaspokojenia na posiedzeniu rozpoznawczym (*ispitno ročište*).

W odniesieniu do każdej zgłoszonej wierzytelności syndyk musi wskazać, czy zatwierdza ją, czy też zamierza ją zakwestionować.

Wierzytelności zakwestionowane przez syndyka, dłużnika będącego osobą fizyczną lub jednego z wierzycieli w postępowaniu upadłościowym muszą zostać zbadane odrębnie. Prawo do wyłączenia i prawo odrębności nie są przedmiotem badania.

Wierzytelność uznaje się za zatwierdzoną, jeżeli na posiedzeniu rozpoznawczym zostanie uznana przez syndyka i nie zostanie zakwestionowana przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym lub jeżeli zgłoszone zastrzeżenie dotyczące wierzytelności zostanie oddalone. Fakt zakwestionowania wierzytelności przez dłużnika będącego osobą fizyczną nie uniemożliwia jej zatwierdzenia.

Sąd sporządza listę zbadanych wierzytelności, podając w niej – w odniesieniu do każdej zgłoszonej wierzytelności – kwotę, w jakiej dana wierzytelność została zatwierdzona, jej pozycję w kolejności zaspokojenia oraz informacje o osobie, która zakwestionowała tę wierzytelność. Lista zawiera również informacje o wierzytelnościach zakwestionowanych przez dłużnika będącego osobą fizyczną. Sąd zamieszcza również informacje o zatwierdzeniu wierzytelności na wekslach i innych dokumentach ustanawiających dług.

Na podstawie listy zbadanych wierzytelności sąd wydaje postanowienie określające kwotę i pozycję w kolejności zaspokojenia poszczególnych zatwierdzonych lub spornych wierzytelności. W postanowieniu tym sąd postanawia również o nakazaniu stronom złożenia powództwa o wszczęcie postępowania w celu zatwierdzenia lub zakwestionowania roszczeń.

Jeżeli syndyk zakwestionował wierzytelność, sąd nakaże wierzycielowi złożenie wniosku o wszczęcie postępowania sądowego przeciwko dłużnikowi w przedmiocie zatwierdzenia wierzytelności spornej.

Jeżeli jeden z wierzycieli w postępowaniu upadłościowym zakwestionował wierzytelność, która została już zatwierdzona przez syndyka, sąd nakaże wierzycielowi złożenie wniosku o wszczęcie postępowania sądowego w przedmiocie zatwierdzenia wierzytelności spornej. W toku takiego postępowania sądowego osoba kwestionująca wierzytelność działa w imieniu i na rzecz dłużnika.

W przypadku zakwestionowania wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika postępowanie sądowe w przedmiocie zatwierdzenia wierzytelności spornych wszczynają się zgodnie z przepisami ogólnymi regulującymi prowadzenie postępowań sądowych oraz zgodnie z przepisami szczególnymi dotyczącymi postępowań mających na celu rozstrzygnięcie sporów pracowniczych.

Jeżeli w odniesieniu do wierzytelności spornej wydano nakaz egzekucji, sąd nakaże stronie kwestionującej wierzytelność złożenie wniosku o wszczęcie postępowania sądowego w celu potwierdzenia zasadności zakwestionowania wierzytelności.

13 Jakie zasady obowiązują przy podziale funduszy masy upadłości? W jaki sposób ustala się hierarchę roszczeń i praw wierzycieli?

Płatności na rzecz wierzycieli dokonuje się w oparciu o przepływy pieniężne. Przy podziale częściowym nie bierze się pod uwagę wierzycieli nieuprzywilejowanych. Podziału dokonuje syndyk po uprzednim uzyskaniu każdorazowo zgody rady wierzycieli lub sądu, jeżeli nie ustanowiono rady wierzycieli.

Wierzytelności o najwyższym stopniu uprzywilejowania obejmują (i) łączną kwotę brutto wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika, które to wierzytelności powstały do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego i wynikają ze stosunku pracy, (ii) wierzytelności dotyczące budżetu, instytucji lub funduszy zgodnie z przepisami szczególnymi, w wysokości równej odpowiadającej im części całkowitego kosztu wynagrodzenia, (iii) odprawy, których maksymalna kwota odpowiada kwocie przewidzianej w obowiązujących

przepisach lub postanowieniach układów zbiorowych, oraz (iv) wierzytelności z tytułu odszkodowania za obrażenia doznane w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Wierzytelności zajmujące drugie miejsce pod względem stopnia uprzywilejowania obejmują wszelkie inne wierzytelności wobec dłużnika poza wierzytelnościami sklasyfikowanymi jako wierzytelności nieuprzywilejowane.

Po zaspokojeniu wierzytelności uprzywilejowanych wierzytelności nieuprzywilejowane zaspokajają się w następującej kolejności:

1. odsetki od wierzytelności wierzycieli w postępowaniu upadłościowym narosłe od momentu wszczęcia postępowania upadłościowego;
2. koszty poniesione przez poszczególnych wierzycieli w związku z ich udziałem w postępowaniu;
3. grzywny nałożone w związku z popełnieniem przestępstw lub wykroczeń oraz koszty wynikające z postępowania karnego lub postępowania w sprawach o wykroczenia;
4. roszczenia dotyczące nieodpłatnego świadczenia usług przez dłużnika;
5. wierzytelności związane ze spłatą długu zastępującego kapitał wspólnika lub podobnych roszczeń.

Niezaspokojone wierzytelności stają się wymagalne z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego.

Wierzytelności podlegające warunkowi zawieszającemu, który ziści się z chwilą wszczęcia postępowania upadłościowego, uznaje się za wierzytelności bezwarunkowe do momentu ziszczenia się takiego warunku.

Koszty postępowania upadłościowego i pozostałe zobowiązania masy upadłości zaspokajają się w pierwszej kolejności z masy upadłości. Syndyk zaspokaja wierzytelności zgodnie z terminami ich wymagalności.

Przed dokonaniem podziału syndyk sporządza listę wierzytelności, które zostaną wzięte pod uwagę przy podziale (plan podziału). Wierzytelności pracowników i byłych pracowników dłużnika z tytułu stosunku pracy powstałe do dnia wszczęcia postępowania upadłościowego uwzględnia się w kwocie brutto. Lista musi zawierać sumę wierzytelności oraz dostępną kwotę z masy upadłości, którą można wypłacić wierzycielom.

Wierzyciel z prawem odrębności, wobec którego dłużnik ponosi również odpowiedzialność osobistą, powinien – najpóźniej w terminie 15 dni od dnia ogłoszenia planu podziału – przedstawić syndykowi dowody potwierdzające, że zrzekł się prawa do odrębnego zaspokojenia wierzytelności, wraz z podaniem kwoty tych wierzytelności, lub że nie nastąpiło odrębne zaspokojenie. Jeżeli wierzyciel nie przedstawi takich dowodów w wyznaczonym terminie, jego wierzytelność nie zostanie wzięta pod uwagę przy podziale częściowym.

Wierzytelności objęte warunkiem zawieszającym są uwzględniane w pełnej kwocie przy podziale częściowym. Przy dokonywaniu podziału rezerwuje się część dotyczącą tych wierzytelności.

Przy podziale ostatecznym wierzytelności objęte warunkiem zawieszającym nie są brane pod uwagę, jeżeli możliwość ziszczenia się tego warunku jest na tyle odległa, że nie ma żadnej wartości materialnej w momencie podziału. W takiej sytuacji kwoty odłożone na zaspokojenie tej wierzytelności w trakcie poprzednich podziałów zostają włączone do majątku, z którego zostanie dokonany podział ostateczny.

W ramach kolejnego podziału wierzyciele, którzy nie zostali wzięci pod uwagę przy podziale częściowym, a którzy spełnili następnie warunki przewidziane w art. 275–276 ustawy o upadłości, otrzymują z salda masy upadłości kwotę odpowiadającą kwocie wypłaconej innym wierzycielom. Dopiero wówczas możliwe będzie dalsze zaspokajanie wierzytelności innych wierzycieli.

Podział ostateczny rozpocznie się z chwilą zakończenia likwidacji majątku wchodzącego w skład masy upadłości. Podział ostateczny może się rozpocząć wyłącznie po uzyskaniu zgody sądu.

Jeżeli w ramach podziału ostatecznego wierzytelności wszystkich wierzycieli będą mogły zostać zaspokojone w pełnej kwocie, syndyk przekaze całą pozostałą kwotę nadwyżki dłużnikowi będącemu osobą fizyczną. Jeżeli dłużnik jest osobą prawną, syndyk przekaze każdej osobie posiadającej udział w działalności gospodarczej dłużnika część nadwyżki, która przypadłaby mu w przypadku przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego poza postępowaniem upadłościowym.

14 Jakie są przesłanki oraz skutki zakończenia postępowania upadłościowego (w szczególności w drodze układu)?

a) Postępowanie przedupadłościowe – jeżeli wierzyciele przyjmą plan restrukturyzacyjny, sąd – na podstawie postanowienia – zatwierdzi przyjęcie planu restrukturyzacyjnego i ugodę przedupadłościową, chyba że:

- jeden z wierzycieli dostatecznie uprawdopodobni, że realizacja planu restrukturyzacyjnego ograniczy przysługujące mu prawa do zaspokojenia wierzytelności poniżej poziomu, jakiego mógłby racjonalnie oczekiwać w przypadku braku restrukturyzacji;
- w świetle postanowień planu restrukturyzacyjnego wydaje się mało prawdopodobne, aby jego realizacja zapewniła dłużnikowi możliwość uzyskania wypłacalności w terminie do końca bieżącego roku oraz w ciągu dwóch kolejnych lat kalendarzowych;
- w planie restrukturyzacyjnym nie przewidziano odzyskania kwot, które wierzyciele otrzymaliby, gdyby ich wierzytelności nie zostały zakwestionowane; lub
- w planie restrukturyzacyjnym przewidziano konwersję wierzytelności jednego wierzyciela lub większej ich liczby na kapitał zakładowy dłużnika, ale współnicy dłużnika nie udzielili zgody na taką konwersję zgodnie z ustawą o spółkach (*Zakon o trgovačkim društvima*).

Jeżeli warunki niezbędne do zatwierdzenia ugody przedupadłościowej nie zostały spełnione, sąd odroczy postanowieniem zatwierdzenie ugody przedupadłościowej i zawiesi postępowanie.

Zatwierdzona ugoda przedupadłościowa wywołuje skutki prawne zarówno w odniesieniu do wierzycieli, którzy nie uczestniczyli w postępowaniu, jak i w odniesieniu do wierzycieli, którzy brali udział w postępowaniu i których kwestionowane wierzytelności zostały następnie zatwierdzone.

Dłużnik, który osiągnął zyski z wierzytelności umorzonych na podstawie zatwierdzonej ugody przedupadłościowej, musi zatrzymać takie zyski do czasu upływu terminu na zaspokojenie wszystkich zobowiązań wynikających z ugody przedupadłościowej.

Jeżeli wierzyciel umarza wierzytelność dłużnika zgodnie z zatwierdzoną umową przedupadłościową, kwotę umorzonej wierzytelności ujmuje się jako koszt uzyskania przychodu przez wierzyciela.

b) Postępowanie upadłościowe – niezwłocznie po zakończeniu podziału ostatecznego sąd wydaje postanowienie o zamknięciu postępowania upadłościowego, które doręcza się organowi odpowiedzialnemu za prowadzenie rejestru, w którym figuruje dłużnik. Z chwilą wykreślenia z rejestru dłużnik będący osobą prawną przestaje istnieć, natomiast dłużnik będący osobą fizyczną traci status osoby prowadzącej jednoosobową działalność gospodarczą, przedsiębiorcy lub osoby samozatrudnionej.

15 Jakie prawa przysługują wierzycielom po zakończeniu postępowania upadłościowego?

Po zamknięciu postępowania upadłościowego wszczętego wobec dłużnika będącego osobą fizyczną wierzyciele w postępowaniu upadłościowym mogą bez ograniczeń dochodzić zaspokojenia swoich pozostałych wierzytelności.

Wierzyciele w postępowaniu upadłościowym mogą dochodzić swoich wierzytelności od dłużnika na podstawie postanowienia zatwierdzającego te wierzytelności, chyba że stosowne wierzytelności zostały zatwierdzone i nie zostały zakwestionowane przez dłużnika na posiedzeniu rozpoznawczym. Wierzytelność, która została zakwestionowana w nieskuteczny sposób, uznaje się za wierzytelność bezsporną.

Na wniosek syndyka lub dowolnego z wierzycieli lub działając z urzędu, sąd nakaże kontynuowanie postępowania do celów dalszego podziału, jeżeli po przeprowadzeniu rozprawy kończącej postępowanie:

1. warunki dotyczące zastrzeżonych kwot, które mają zostać wypłacone wierzycielom, zostały spełnione;
2. kwoty wypłacone z masy upadłości zostały zwrócone do masy upadłości;
3. odkryto istnienie składników majątku wchodzących w skład masy upadłości.

Sąd nakaże kontynuowanie postępowania do celów dalszego podziału niezależnie od faktu zakończenia

postępowania.

Sąd może odstąpić od dalszego podziału i przekazać wierzycielom kwotę dostępną do podziału lub przekazać znaleziony przedmiot dłużnikowi będącemu osobą fizyczną, jeżeli uzna to za stosowne, biorąc pod uwagę niewielką wysokość kwoty lub nieznaczną wartość przedmiotu oraz koszty związane z kontynuowaniem postępowania do celów dalszego podziału. Sąd może uzależnić możliwość dalszego prowadzenia postępowania celem późniejszego podziału od wniesienia płatności zaliczkowej na pokrycie kosztów tego postępowania.

Po dokonaniu późniejszego podziału sąd wyda postanowienie o zakończeniu postępowania upadłościowego.

Po wydaniu postanowienia o dokonaniu późniejszego podziału syndyk wypłaci kwotę, którą można swobodnie rozporządzać, lub kwotę uzyskaną w rezultacie sprzedaży części masy upadłości, którą odkryto na późniejszym etapie, zgodnie z ostateczną wersją wykazu wierzycieli. Syndyk przekazuje sprawozdanie ostateczne sądowi.

Wierzyciele masy upadłości, o istnieniu wierzytelności których syndyk dowie się:

1. przy podziale częściowym po ustaleniu części masy upadłości, która ma zostać podzielona,
2. przy dokonywaniu podziału ostatecznego po zakończeniu rozprawy kończącej postępowanie,
3. przy dokonywaniu podziału środków w późniejszym terminie po opublikowaniu wykazu składników majątku, których dotyczy ten podział,

mogą wystąpić o zaspokojenie ich wierzytelności wyłącznie z salda masy upadłości pozostałego po dokonaniu podziału.

16 Kto ponosi koszty postępowania upadłościowego łącznie z poniesionymi wydatkami?

W postępowaniu przedupadłościowym lub upadłościowym, o ile przepisy ustawy o upadłości nie stanowią inaczej, każdy wierzyciel pokrywa własne koszty.

17 Jakie są zasady dotyczące nieważności, zaskarżenia lub względnej bezskuteczności czynności prawnych dokonanych ze szkodą dla ogółu wierzycieli?

Czynności prawne podjęte przed wszczęciem postępowania upadłościowego, które utrudniają możliwość jednolitego zaspokojenia wierzycieli w postępowaniu upadłościowym (ze szkodą dla tych wierzycieli) lub które faworyzują niektórych wierzycieli (przyznając im tym samym preferencyjne traktowanie), mogą zostać zaskarżone przez syndyka w imieniu dłużnika oraz przez wierzycieli w postępowaniu upadłościowym zgodnie z przepisami ustawy o upadłości. Za czynności prawne uznaje się również zaniechania, które doprowadziły do utraty prawa przez dłużnika lub które stały się podstawą roszczeń pieniężnych zgłoszonych przeciwko dłużnikowi, podtrzymanych lub zabezpieczonych.

Czynność prawna, na podstawie której wierzyciel uzyskuje gwarancję lub na podstawie której jego wierzytelności zostają zaspokojone w trybie i w terminie odpowiednim dla istoty przysługujących mu praw (prawidłowe zaspokojenie wierzytelności) i która została podjęta co najmniej w ciągu trzech miesięcy przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, może zostać zaskarżona, jeżeli w chwili jej podjęcia dłużnik był niewypłacalny, a wierzyciel zdawał sobie z tego sprawę.

Czynność prawna, na podstawie której wierzyciel uzyskuje gwarancję lub na podstawie której jego wierzytelności zostają zaspokojone stosownie do istoty przysługujących mu praw, może zostać zaskarżona, jeżeli została podjęta po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego i jeżeli wierzyciel, w chwili podjęcia tej czynności, wiedział o niewypłacalności dłużnika lub o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Uznaje się, że wierzyciel wiedział o stanie niewypłacalności lub o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, jeżeli wiedział lub powinien był wiedzieć o okolicznościach jasno wskazujących na to, że dłużnik jest niewypłacalny lub że złożono wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Przyjmuje się, że każda osoba bliska dłużnikowi w chwili podjęcia czynności prawnej wiedziała o niewypłacalności i złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Czynność prawna, na podstawie której wierzyciel, który nie był uprawniony do zgłoszenia wierzytelności lub nie był uprawniony do zgłoszenia wierzytelności w danym trybie i terminie, uzyskuje gwarancję lub na podstawie której jego wierzytelności zostają zaspokojone, może zostać zaskarżona:

1. jeżeli została dokonana w ciągu ostatniego miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu;
2. jeżeli została dokonana w ciągu trzeciego lub drugiego miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a dłużnik był niewypłacalny w tym okresie; lub
3. jeżeli czynność została dokonana w ciągu trzeciego lub drugiego miesiąca poprzedzającego datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a wierzyciel wiedział w chwili jej podjęcia, że mogłaby wyrządzić szkodę wierzycielom w postępowaniu upadłościowym.

Uznaje się, że wierzyciel wiedział o tym, że czynność mogłaby wyrządzić szkodę innym wierzycielom, jeżeli w chwili podjęcia czynności wiedział lub powinien był wiedzieć o okolicznościach jednoznacznie wskazujących, że podjęcie czynności mogłoby wyrządzić szkodę wierzycielom. Przyjmuje się, że każda osoba bliska dłużnikowi w chwili podjęcia czynności prawnej wiedziała o możliwości wyrządzenia szkody wierzycielom w postępowaniu upadłościowym.

Czynność prawna dłużnika, która skutkuje wyrządzeniem bezpośredniej szkody wierzycielom w postępowaniu upadłościowym, może zostać zaskarżona:

1. jeżeli została dokonana w ciągu trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, o ile dłużnik był niewypłacalny w chwili dokonywania tej czynności, a druga strona wiedziała o niewypłacalności dłużnika lub
2. jeżeli została dokonana po złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a druga strona wiedziała lub powinna była wiedzieć w chwili podejmowania tej czynności prawnej o niewypłacalności dłużnika lub o złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.

Czynności prawne dłużnika powodujące utratę jednego z jego praw lub utrudniające korzystanie z tego prawa lub czynności, na podstawie których czynności majątkowe mogą zostać utrzymane w mocy lub mogą być prowadzone przeciwko dłużnikowi, zalicza się do czynności prawnych wyrządzających bezpośrednią szkodę wierzycielom.

Czynność prawna podjęta przez dłużnika w ciągu ostatnich dziesięciu lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu z zamiarem wyrządzenia szkody wierzycielom może zostać zaskarżona, jeżeli druga strona wiedziała o zamiarach dłużnika w chwili dokonania tej czynności. Istnieje domniemanie wiedzy o zamiarach, jeżeli druga strona wiedziała, że dłużnikowi groziła niewypłacalność oraz o tym, że czynność taka mogłaby wyrządzić szkodę wierzycielom.

Uznaje się, że wierzyciel wiedział o tym, że dłużnikowi grozi niewypłacalność i że dokonana przez niego czynność mogłaby wyrządzić szkodę wierzycielom, jeżeli wierzyciel ten wiedział lub powinien był wiedzieć o okolicznościach jednoznacznie wskazujących, że dłużnik był niewypłacalny oraz że dokonanie przez niego czynności mogłoby wyrządzić szkodę wierzycielom.

Umowy skutkujące powstaniem obciążeń pieniężnych zawierane między dłużnikiem a osobami bliskimi dłużnikowi mogą zostać zaskarżone, jeżeli wyrządzają bezpośrednią szkodę wierzycielom. Umowa taka nie może zostać zaskarżona, jeżeli zawarto ją ponad dwa lata przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub jeżeli druga strona wykaże, że w chwili zawarcia umowy nie zdawała sobie sprawy z tego, że dłużnik działa z zamiarem wyrządzenia szkody wierzycielom.

Czynność prawna dokonana przez dłużnika pod tytułem darmym lub w zamian za symboliczną kwotę może zostać zaskarżona, jeżeli została dokonana w ciągu czterech lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego. Czynność polegająca na wręczeniu prezentu o symbolicznej wartości nie może zostać zaskarżona.

Czynność prawną, za pomocą której wspólnik spółki zgłasza roszczenie dotyczące spłaty pożyczki zaciągniętej w celu zastąpienia kapitału lub inne podobne roszczenie, jest nieważna:

1. jeżeli skutkuje ustanowieniem gwarancji i jeżeli została dokonana w ciągu ostatnich pięciu lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu;
2. jeżeli prowadzi do zabezpieczenia zaspokojenia wierzytelności i jeżeli została dokonana w ciągu ostatnich pięciu lat poprzedzających datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego lub po tym dniu.

Czynność prawna, za pomocą której udział wspólnika cichego spółki jest mu zwracany w całości lub w części lub za pomocą której uchyla się, w całości lub w części, poniesione przez spółkę straty przypadające na tego wspólnika, może zostać zaskarżona, jeżeli umowa, w oparciu o którą dokonano tę czynność, została zawarta w okresie roku poprzedzającym datę złożenia wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego przeciwko spółce lub po tym dniu. To samo dotyczy likwidacji spółki cichej zgodnie z postanowieniami umowy.

W przypadku prawidłowego zaspokojenia wierzytelności płatności zrealizowane przez dłużnika za pomocą weksla nie mogą zostać odzyskane od remitenta, jeżeli – zgodnie z przepisami dotyczącymi zbywalnych papierów wartościowych – odmowa przyjęcia zapłaty przez remitenta spowodowałaby utratę jego roszczeń względem innych dłużników.

Czynność prawną uznaje się za dokonaną w chwili, w której zaczyna ona wywoływać skutki prawne.

Jeżeli ważność czynności prawnej jest uzależniona od wpisu do rejestru publicznego, księgi publicznej lub dziennika publicznego, czynność taką uznaje się za dokonaną w chwili, w której pozostałe warunki jej ważności zostały spełnione, oświadczenie dłużnika dotyczące zamiaru dokonania wpisu w takich rejestrach stało się wiążące, a druga strona złożyła wniosek o wpisanie zmiany prawnej do rejestru. Przepis ten stosuje się odpowiednio do wniosków o uprzednią rejestrację w celu zabezpieczenia prawa do zmiany prawnej.

Jeżeli czynność prawna podlega warunkowi lub terminowi, bierze się pod uwagę moment jej dokonania, a nie moment wystąpienia warunku lub upływu obowiązującego terminu.

Czynność prawna, w odniesieniu do której uzyskano tytuł wykonawczy, oraz czynność prawna dokonana w toku postępowania egzekucyjnego, może zostać zaskarżona.

Jeżeli dłużnik otrzymał w rozliczeniu świadczenie wzajemne o tej samej wartości, które weszło następnie bezpośrednio do jego majątku, czynność prawna leżąca u podstaw tego świadczenia może zostać zaskarżona wyłącznie w przypadku, gdy spełnione są warunki wymagane do wyrządzenia umyślnej szkody.

Syndyk może zaskarżyć czynności prawne dłużnika w imieniu dłużnika za zgodą sądu. Sprzeciw wnosi się przeciwko osobie, na rzecz której podjęto zaskarżaną czynność prawną.

Syndyk może zaskarżyć sporne czynności prawne w terminie 18 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania upadłościowego.

Każdy wierzyciel w postępowaniu upadłościowym może zaskarżyć czynności prawne we własnym imieniu i na własny koszt, jeżeli:

- syndyk nie wniósł środka zaskarżenia wobec czynności prawnych w terminie przewidzianym w art. 212 ust. 3 ustawy o upadłości – w terminie trzech miesięcy od upływu terminu przewidzianego w art. 212 ust. 3 ustawy o upadłości;
- syndyk wycofał środek zaskarżenia wniesiony przeciwko czynnościom prawnym – w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia prawomocnego postanowienia o wycofaniu środka zaskarżenia na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu (e-Ogłasna ploča suda);
- wierzyciel zwrócił się wcześniej do syndyka o wydanie oświadczenia w tej kwestii, a syndyk stwierdził, że nie zamierza zaskarżać stosownych czynności prawnych – w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia oświadczenia syndyka na elektronicznej tablicy ogłoszeniowej sądu;
- wierzyciel zwrócił się wcześniej do syndyka o złożenie oświadczenia, a syndyk w ciągu trzech miesięcy nie oświadczył, czy zamierza zaskarżyć odnośne czynności prawne – w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia wezwania do wydania tego rodzaju oświadczenia.

Jeżeli wniosek o zaskarżenie czynności prawnych zostanie uwzględniony, zaskarżona czynność prawna nie będzie wywierała skutków prawnych względem masy upadłości, a druga strona zostanie zobowiązana do zwrócenia do masy upadłości wszelkich korzyści materialnych uzyskanych w rezultacie przeprowadzenia zaskarżonej

czynności, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej. Wniosek o przeprowadzenie egzekucji wydany na podstawie postanowienia uwzględniającego wniosek o zaskarżenie czynności prawnych może zostać złożony przez syndyka w imieniu i na rzecz dłużnika lub masy upadłości oraz przez wierzyciela w postępowaniu upadłościowym działającego w imieniu własnym i na rzecz dłużnika w postępowaniu upadłościowym lub masy upadłości.

Beneficjent świadczenia pod tytułem darmym lub za symboliczną opłatą musi zwrócić uzyskane korzyści wyłącznie w przypadku, gdy wzbogacił się dzięki nim, chyba że wiedział lub powinien był wiedzieć, że takie świadczenie wyrządzi szkodę wierzycielom.

Postanowienie wydane w postępowaniu odwoławczym, które stało się prawomocne, jest wiążące dla dłużnika, masy upadłości i wszystkich wierzycieli w postępowaniu upadłościowym, chyba że przepisy ustawy o upadłości stanowią inaczej.

Jeżeli sąd uwzględni wniosek o zaskarżenie czynności prawnej, strona przeciwna jest zobowiązana do zwrócenia do masy upadłości wszelkich korzyści materialnych uzyskanych w następstwie dokonania zaskarżonej czynności. Po zwróceniu tych korzyści do masy upadłości wierzyciele będący powodami w postępowaniu korzystają z prawa do odrębnego zaspokojenia swoich wierzytelności z tych korzyści proporcjonalnie do kwoty przysługujących im zatwierdzonych wierzytelności.

Od czynności prawnych dłużnika można również wnieść sprzeciw w postępowaniu w dowolnym terminie.

Sprzeciw wobec czynności prawnej można wnieść nawet przeciwko spadkobiercy lub innemu następcy prawnemu pozwanego.

Sprzeciw wobec czynności prawnej można wnieść przeciwko innym następcom prawnym strony przeciwnej:

1. jeżeli w chwili nabycia praw następcą prawny zdawał sobie sprawę z istnienia okoliczności dających podstawy do zaskarżenia nabycia przez niego praw przysługujących jego poprzednikowi prawnemu;
2. jeżeli w chwili nabycia praw następcą prawny był osobą bliską dłużnikowi, chyba że będzie w stanie wykazać, że nie zdawał sobie sprawy z istnienia okoliczności dających podstawy do zaskarżenia nabycia przez niego praw przysługujących jego poprzednikowi prawnemu;
3. jeżeli prawa nabyte przez następcę prawnego zostały na niego przeniesione nieodpłatnie lub za symboliczną opłatą.

Czynności prawne dokonane po wszczęciu postępowania upadłościowego zachowują ważność zgodnie z zasadami rękoi wiary publicznej rejestrów publicznych i mogą zostać zaskarżone zgodnie z przepisami regulującymi zaskarżanie czynności prawnych dokonanych przed wszczęciem postępowania upadłościowego.

■ Ostatnia aktualizacja: 25/06/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.